

УДК.658.5.

Кушнір О. – ст. гр.БМпс-32

Тернопільський державний технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ В УМОВАХ РИНКУ: СИСТЕМА СТАНДАРТ-КОСТ ТА МЕТОД НОРМАТИВНОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ

Науковий керівник: асистент Малюта Л.Я.

Метод обчислення стандартної собівартості одиниці продукції в США та Великобританії називають стандарт-кост (Standart Cost). Даний термін дослівно означає: «стандарт» - кількість необхідних виробничих витрат (матеріальних і трудових) для виготовлення одиниці продукції або заздалегідь обчислені витрати на виробництво одиниці продукції або надання послуг; «кост» - це грошовий вираз виробничих витрат, які припадають на одиницю продукції.

В основу системи стандарт-костинг покладені наступні принципи:

1. попереднє нормування затрат за елементами та статтями затрат;
2. складання нормативних калькуляцій на виріб і його складові частини;
3. окремий облік нормативних затрат і відхилень;
4. аналіз відхилень;
5. уточнення калькуляцій при зміні норм.

В основі системи стандарт-кост лежить чітке, тверде запровадження норм витрат матеріалів, енергії, робочого часу, праці, зарплати та інших витрат, пов'язаних з виготовленням будь-якої продукції або напівфабрикатів.

Враховуючи особливості даної системи, можна відмітити, що її використання може вплинути на підвищення доходності підприємства за наступними трьома напрямками:

- виявлення перевитрат (несприятливих відхилень), які знижують прибуток підприємства;
- надання менеджерам точних даних про собівартість виробництва, на підставі яких відділ збуту може планувати обсяги продажу і встановлювати оптимальні ціни;
- мінімізація облікової роботи, яка пов'язана з калькулюванням.

Історично стандарт-кост є попередником вітчизняної системи нормативного обліку, який здебільшого є незамінним у галузях, де ціни на ресурси відносно стабільні, а самі вироби не змінюються протягом тривалого часу (наприклад, на підприємство обробних галузей, швейного, взуттєвого, меблевого виробництва та ін.).

Порівняння цих двох методів в сьогоденних умовах господарювання дозволяє зробити наступні висновки:

- обидва методи обліковують витрати в межах норм;
- обидва методи пропонують облік нових витрат;
- в обліку за методом стандарт-кост витрати понад встановлені норми відносяться на винних осіб або на результати фінансово-господарської діяльності і не включаються до витрат на виробництво, на відміну від нормативного методу;
- в умовах стандарт-кост зміна норм в поточному обліку не передбачається, що можливо при нормативному методі;
- на відміну від стандарт-кост традиційна система нормативного обліку не зорієнтована на процес реалізації (зосереджена на виробництві), тому не дозволяє обґрунтувати ціни.